

25.8.2023

Teollisuusliiton lausunto vapaasta sivistystyöstä annetun lain, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja puoluelain muuttamisesta sekä luonnoksesta vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen muuttamisesta

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 6 c §. Onko vapaasta sivistystyössä annetun lain 6 c §:ään ehdotettu osaamismerkkien määritelmä onnistunut?

Määritelmä on riittävän toimiva ja selkeä ja vastaa koulutuskentällä tunnistettuja ja jo yleisesti käytössä olevia määritelmiä.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 13 §

Esityksessä 13 §:n lisättäisiin kokonaan uusi kohta, jonka mukaan opintokeskusten opiskelijoiden matkakustannuksia eikä opiskelijoiden ruokailu- ja majoituskustannuksia ei saisi jatkossa ilmoittaa yksikköhintalaskentaan. Teollisuusliitto esittää, että muutos perutaan.

Muutos tarkoittaisi käytännössä sitä, että opintokeskusten olisi lähes mahdotonta järjestää esimerkiksi viikonlopun yli kestäviä koulutuksia, joihin sisältyy majoitus ja ruokailu. Koska tällaisille kursseille osallistuu paljon pienituloisia palkansaaajia, majoitus- ja ruokakulujen itse maksaminen nostaa kursseille osallistumisen kynnyksen kohtuuttoman suureksi.

Viikonloppukursseilla on kyetty järjestämään pidempikestoista yhtäjaksoista yhdessä toteutettua lähiopetusta. Tämä on pedagogisesti merkittävää, sillä osallistujat ovat usein matalasti koulutettuja ja heillä saattaa olla esimerkiksi aikaisempien negatiivisten koulutuskokemusten takia heikompi käsitys itsestään oppijoina. Joukossa on myös erilaisista oppimisvaikeuksista kärsiviä. Pidempi yhtäjaksoinen lähiopetus kohentaa näiden osallistujien minäpystyvyyttä ja edistää osaltaan kurssien laatua ja koulutuksen vaikuttavuutta.

Valtakunnalliset viikonloppukurssit ovat myös edistäneet alueellista yhdenvertaisuutta, kun myös pieniltä paikkakunnilta on voitu osallistua opetukseen. Lisäksi viikonloppukurssit ovat olleet merkittävä tapa tavoittaa niitä, jotka käyvät viikolla töissä eivätkä sen takia voi osallistua lisäkoulutukseen.

Muutoksen tarkoituksena on kerrottu se, ettei yksikköhintaa kasvatettaisi kustannuksilla, joilla on maksettu opiskelijoille koulutusten yhteydessä *"hyvinkin avokätisesti koulutusten luonteesta poikkeavia matkoja, majoituksia ja ruokailuja esimerkiksi lomakohteessa"*. Esitysluonnoksen perusteella ei ole selvää, mihin tämä arvio perustuu eikä sitä myöskään ole käsitelty muutosta edeltäneessä opintokeskusten rahoitusjärjestelmää selvittäneen työryhmän raportissa, joihin esityksen muut muutokset perustuvat. Mikäli em. poikkeuksia olisi, niitä voitaneen käsitellä esimerkiksi 21 §:n esitetyn valvontamekanismin avulla sen sijaan, että toiminta kategorisesti kielletään.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 13 b §

Esityksessä lakiin kirjattaisiin vakiintunut nykykäytäntö, jossa opintokeskukset ovat maksaneet saamastaan valtionosuudesta järjestöille koulutus- ja opintokerhotukea. Teollisuusliitto kannattaa

25.8.2023

muutosta. Nykykäytäntö on mahdollistanut pedagogisesti toimivien ja laadukkaiden yhteisten koulutusten järjestämisen, mikä on osaltaan edistänyt vapaasta sivistystyöstä annetun lain tavoitteita.

Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 9 d §

Osaamismerkkien kirjaaminen Koski-tietovarantoon on järkevä tapa hyödyntää jo olemassa olevaa järjestelmää uuden osaamisen tunnistamisen tavan kodifiointiin. Kuten esityksessä on ansiokkaasti todettu, kokonaan uuden järjestelmän luominen ei tällä hetkellä olisi järkevää tai kustannustehokasta. Koski-tietovarannon toiminta ja käyttö on vapaan sivistystyön toimijoille jo tuttua, mikä voi helpottaa osaamismerkkien käyttöönottoa.

Onko teillä täydennettävää vaikutusarvioihin?

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 13 §:n esitettyjä muutoksia ei ole arvioitu käytännössä lainkaan, vaikka niillä voi olla tuntuja käytännön vaikutuksia esimerkiksi viikonloppuisin järjestettävään kurssitoimintaan.

Muut kommentit ehdotuksiin liittyen

Vapaan sivistystyön osaamismerkkien suoritustietojen kirjaaminen valtakunnalliseen tietovarantoon on hyvä uudistus, joka edistää työssä ja työn ohella hankitun osaamisen tunnistamista, tunnistamista ja näkyväksi tekemistä sekä edistää näin osaltaan jatkuvan oppimisen uudistuksen tavoitteita. On opiskelijan kannalta hyödyllistä, että hankittua osaamista voi jatkossa esittää entistä laajemmin ja keskitetystä paikasta.